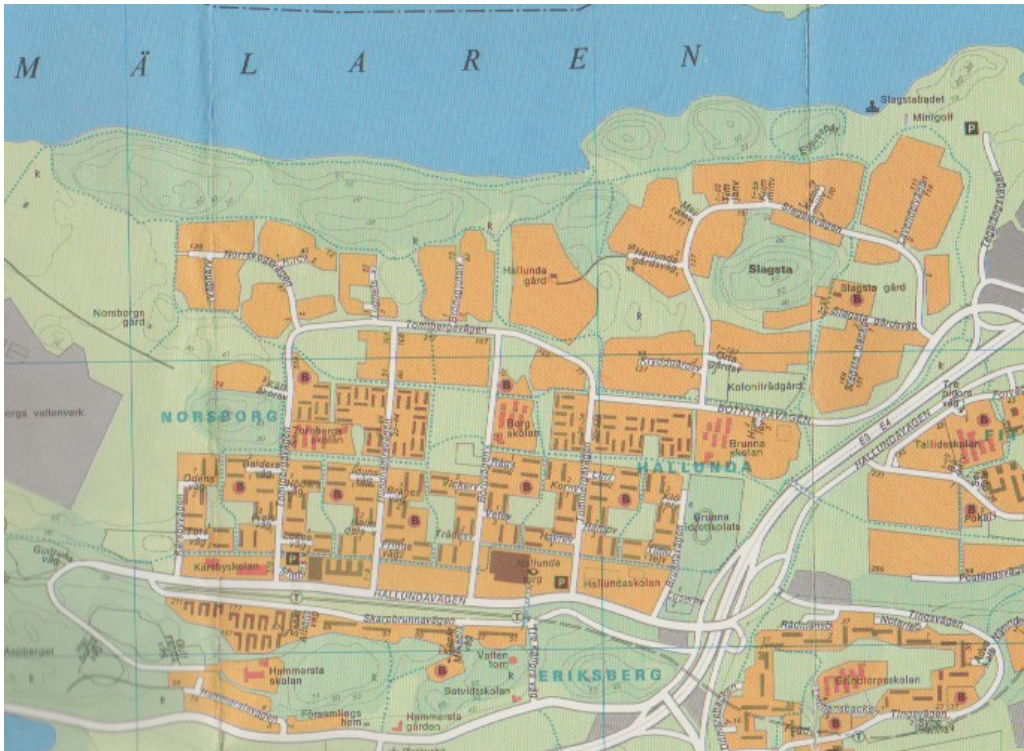

Minskar stöket i utsatta områden om hyresgästerna bor kvar längre?

Hallunda/Norsborg år 1976, detalj ur en karta över Botkyrka publicerad av Botkyrka kommun.

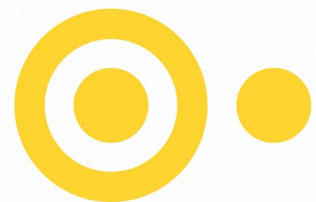
Av: Gunnar Björing

Handledare: Ghani Majidi

Södertörns högskola | Institutionen för socialt arbete

Kandidatuppsats 15 HP

Socialt arbete | Vårterminen 2019

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Abstract: Will the crime rate be reduced in exposed areas if its tenants stay longer?

By: Gunnar Björing

Hallunda/Norsborg is considered to be an unsafe residential area. Most likely, young people cause a disproportionate high amount of the portion of the insecurity that is related to crime. Therefore it is here assumed that the insecurity would decrease more with time if society succeeded in motivating more of the tenants stay until old age, compared to other possible measures that society can do to improve the situation. Because the amount of teenager would decline, since we only have teenage children during a period of our lives.

In this study, longitudinal data regarding the turnover of lease contracts and a number of other factors, have been collected and compared with data regarding the amount of reported crimes committed in the area.

The results show that, measured in the turnover of lease contracts, the tenants stay longer. But despite this, the amount teenagers and reported crimes has not diminished. However, data from the court for rental issues indicates that the illegal second hand rental of the apartment has increased during the period. Thus the conclusion is that the assumption can neither be rejected nor substantiated. Moreover the socio-economic status of the residents and the number of police in the area has increased. But the pupils' performance in elementary school has not improved.

Keywords: juvenile delinquency, exposed neighborhoods, housing, social security, school achievements, leisure activities and crime prevention.

Sammanfattning: Minskar stöket i utsatta områden om hyresgästerna bor kvar längre?

Av: Gunnar Björing

Hallunda/Norsborg anses vara ett otryggt bostadsområde. Sannolikt orsakar ungdomar oproportionellt mycket av den del av otryggheten som är relaterad till brott. Om så verkligen är fallet antas här att otryggheten skulle minska mer med tiden om samhället lyckades motivera fler av hyresgästerna till att bo kvar till ålderdomen, jämfört med andra möjliga åtgärder som samhället kan göra för att förbättra situationen. Eftersom ungdomarna i så fall skulle bli färre, då vi bara har tonårsbarn under en period av våra liv.

I denna studie har data mellan år 2000-2018 rörande ut-/inflyttningen samt ett antal andra faktorer på gruppnivå, som kan ha betydelse för ungdomarnas benägenhet att begå brott studerats och jämförts med data för antalet brott begångna i området.

Resultaten visar att, mätt i omsättningen av hyreskontrakt, bor hyresgästerna kvar längre. Men trots det har varken antalet ungdomar eller mängden brott minskat. Data från hyresnämnden tyder dock på att den olovliga andra hands uthyrningen av bostäderna har ökat under perioden. Slutsatsen av jämförelsen är att antagandet varken kan förkastas eller beläggas. Vidare har den socioekonomiska statusen för de boende och antalet poliser i området ökat. Däremot har elevernas prestationer i grundskolan inte förbättrats.

Nyckelord: *Ungdomsbrottslighet, utsatta områden, boende, försörjningsstöd, skolprestationer, fritidsaktiviteter och brottsprevention.*

Totalt cirka 8.800 ord exklusive sammanfattningar och referenser.

Förord

Upplever de boende i de områden som stämplats som utanförskapsområden att det är mer stök/otryggare, än vad de boende i andra områden med samma demografiska fördelning bland de boende? Om så är fallet skulle det, i vissa fall, kunna bero på att en del utanförskapsområdena faktiskt ser rätt ogästvänliga ut, med stora byggnadskomplex i plåt och betong. Inte så konstigt då kanske om de därför känns mer ogästvänliga och/eller mer otrygga än andra ”mysigare” områden. Om stöket är värre kanske det till viss del också beror på att de i högre grad än andra ”mysigare” områden minskar lusten bland dem som vistas där att vårda de gemensamma miljöerna? Om dessa spekulationer vore sanna kanske dessa områden aldrig kommer att upplevas som trygga? Men otryggheten är ju relativ och vad som har varit utanförskapsområden har varierat över tid. Förr i tiden har numera populära områden som antagligen de flesta numera tycker är trygga och mysiga, såsom Sibirien (ett område i Vasastan), Gärdet i stadsdelen Östermalm, Knivsöder och Aspudden med flera områden ansetts som ställen dit de som inte hade så många andra val förpassades. Borde då inte även Miljonprogrammets betongområden någon gång gå samma väg? Självt är jag uppväxt i ett miljonprogramsområde vari lägenheterna numera är bostadsrätter som säljs för runt 100.000 kr/kvadratmeter, vilket tyder på att det inte är en omöjlighet.

I arbeten med denna studie vill jag tacka de tjänstemän på Botkyrka kommun, Botkyrkabyggen, hyresnämnden och polisen som på ett förträffligt sätt tillhandahållit de data jag behövt, helt i förvaltningslagens anda.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
1.1 Definition av stök.....	8
2. Tidigare forskning, syfte, frågeställningar och avgränsningar.....	9
2.1 Vilka stökar?.....	9
2.2 Vissa sociala företeelser som har betydelse för uppkomsten av stök.....	11
2.2.1 Socioekonomisk status.....	11
2.2.2 Ungdomarnas prestationer i skolan.....	13
2.2.3 Deltagandet i organiserade fritidsaktiviteter.....	14
2.2.4 Brottspreventiva insatser.....	14
2.3 Antagande.....	15
2.4 Syfte och frågeställningar.....	16
2.5 Avgränsningar.....	16
3. Metod.....	17
3.1 Datainsamling.....	17
3.2 Analys.....	19
3.3 Validitet, reliabilitet och studiens generaliserbarhet.....	19
3.4 Forskningsetiska överväganden.....	23
4. Resultat.....	24
5. Diskussion.....	28
6. Referenser.....	31

1. Inledning

År 2008 tecknade staten särskilda utvecklingsavtal med kommuner som innefattar vissa områden som då ansågs vara särskilt utsatta (Petersson 2011, s. 18), ett av dessa områden var Hallunda/Norsborg (ibid. s. 19) i Botkyrka kommun. Men redan år 2012 avslutades avtalen (Arbetsmarknadsdepartementet 2012, s. 3). Dessa områden kännetecknades då (Petersson 2011, s. 18) av att en hög andel av befolkningen hade utländsk bakgrund (65% jämfört med 19% för hela riket), en låg andel förvärvsarbetande (50% mot 75% för hela Sverige år 2008-2009), låga inkomster (30% lägre än för hela landet), och 30% högre ohälsotal än för riket som helhet. I genomsnitt anmäldes år 2010 166 brott per 1.000 invånare i dessa områden jämfört med riksgenomsnittet 125 brott per 1.000 invånare. Hallunda/Norsborg var då ungefär i mitten av statistiken över brottsfrekvensen i dessa områden (ibid. s. 19), med ungefär 150 anmälda brott per 1.000 invånare.

Enligt en intervjuundersökning från år 2000 med 1.863 respondenter boende i olika delar av Örebro (Brå 2000, s. 20-21), vari dessa fick svara på frågor om hur stora problem 13 typer av brott var i det egna bostadsområdet, ansåg cirka 40% att det var stora eller ganska stora problem med cykelstölder, brott mot bilar (33%) och inbrott i bostäder/vindar/källare (24%). Emedan i genomsnitt under 15% ansåg att sådana "negativa" aktiviteter som inte är riktade emot egendom, såsom: Berusade/drogpåverkade utomhus; våld och hot; störande grannar; ungdomsgång; kvinnor som antastas; tillhåll för missbrukare, var stora eller ganska stora problem. I de områden som, för kommunen relativt sett, anses vara utanförskapsområden ansåg invånarna (ibid. s. 35) emellertid att dessa problem vara större än vad de intervjuade örebroarna i allmänhet ansåg.

I en enkätundersökning från 2007 (Ekstam & Sandstedt 2010, s. 31) rörande trivsel och trygghet i sex stadsdelar med olika karaktär i Stockholms län, fick Hallunda/Norsborg sämst betyg av de boende. Där var otryggheten högst (drygt 20% svarade att de inte kände sig trygga, jämfört med runt 5% i övriga undersökta områden), tilliten till grannar lägst (40%) och drygt 40% svarade att de skulle flytta från området om de hade möjlighet att göra det och bara runt 40% menade att de själva kunnat påverka valet av bostadsområde. Dock var det bara runt hälften av de tillfrågade som svarade på enkäten. Vidare konstaterar författarna att andelen barn i området då var högre än för länet i allmänhet (ibid. s 24), samt att (ibid. s. 27) inkomsten och utbildningsnivån var lägre än länsgenomsnittet, emedan arbetslösheten och andelen boende med utländsk bakgrund var högre.

Området har antagligen haft mycket gemensamt med andra miljonprogramsområden i städernas utkanter som stigmatiserats under perioder med bostadsöverskott. Sådär beskrev en forskare situationen i ett sådant område, Ringdansen, i utkanten av Norrköping (Bråmås 2011, s. 19):

”Ringdansens låga attraktivitet, i kombination med det rådande överskottet på bostäder i staden, gjorde att hushåll med möjligheter att välja var och hur de ville bo i stor utsträckning undvek Ringdansen. Området kom därför att få en befolkning till stor del bestående av grupper med begränsade resurser, såsom invandrade och svenska hushåll med sociala problem.”

I en artikel i Dagens Nyheter hösten 2018 (Canolias & Gyllenkrok 2018, s. 16) skrev journalisterna att brottsligheten sjunker i 17 av de 23 bostadsområdena i Sverige som polisen klassar som särskilt utsatta. Orsaken är, enligt den intervjuade polischefen, att polisen samverkar med andra myndigheter samt att de satsar på trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

Men skulle inte en alternativ förklaring kunna vara att i takt med att bostadsbristen förvärras i städer med särskilt utsatta områden, blir successivt även bostäder i ökända miljonprogramsområden mer attraktiva? Alternativt att möjligheterna att flytta till andra ”finare” områden minskar. Oavsett vilket kanske det medför att människor bor kvar längre. Och ju fler hyresgäster som bor kvar högre upp i åldrarna desto färre blir tonåringarna i området. Om så vore fallet skulle antagligen mängden stök också minska. På samma sätt som äldre homogena bostadsområden vars gemensamma miljöer en gång i tiden präglades av att där bodde väldigt mycket ungdomar, numera istället präglas av en äldre befolkning med betydligt mindre stökiga vanor. I denna studie undersöks om detsamma kan vara på väg att ske i miljonprogramsområdet Hallunda/Norsborg.

I vart fall år 2010 (Arbetsmarknadsdepartementet 2012, s. 42) var andelen förvärvsarbetande högre bland dem som flytta bort ifrån de särskilt utsatta områdena, såsom Hallunda/Norsborg, än bland dem som flyttade dit. Men andelen förvärvsarbetande i området var dock (ibid. s. 25) bara 6% lägre än i resten av kommunen (Botkyrka).

Frågan är relevant för socialt arbete eftersom stök rimligen kan minska känslan av trygghet bland dem upplever miljön som stökig och socialtjänsten skall främja människors sociala trygghet, se 1 kap. 1§ Socialtjänstlag (SoL). Därtill kan stök, i sig, anses vara ett socialt problem i så hög grad att det till och med är straffbelagt att utföra flera av gärningarna som här innefattas i begreppet ”stök”. Om de som står för stöket är under 18 år är det dessutom av särskilt intresse för dem som utför socialt arbete, eftersom dessa personer under vissa omständigheter kan bli föremål för tvångsåtgärder med syfte att få dem att sluta ”stöka”, se 3§ i Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

1.1 Definition av stök

En del av de företeelser som antagligen kan göra att ett område upplevs som otryggt, såsom högljudda/grälände grannar, och/eller ungdomsgång, är inte brott. Det finns därför inte data om detta i databaser för brottslighet. Däremot finns det data för den årliga totalmängden brott som begåtts i ett visst området. Men dessa data innefattar även en mängd brott, såsom exempelvis bokföringsbrott, som kanske inte påverkar hur tryggt området uppfattas av de boende. Därtill finns det brott som visserligen påverkar upplevelsen av trygghet, men som förövarna antagligen hellre begår i andra områden än det egna bostadsområdet, eftersom risken att bli identifierad då sannolikt minskar. Detta till skillnad ifrån exempelvis beträffande våldsbrott som ofta förövas nära våldsverkarens tillhåll (Cohen & Felson 1979, s. 592) och detsamma gäller antagligen för att uppträda drogpåverkad utomhus samt för att antasta kvinnor. Här har därför ”stök” definierats som brottsliga handlingar som är specificerade i brottsstatistiken, och som oftast begås i det område som förövaren bor i och som antas ha bärighet på hur tryggt ett område upplevs, alltså: Våld eller hot; drogpåverkade utomhus; antastande av kvinnor.

2. Tidigare forskning, syfte, frågeställningar och avgränsningar

2.1 Vilka stökar?

Benägenheten att begå brott varierar mellan olika grupper i befolkningen, med en kraftig överrepresentation för ungdomar (Watt, Howells & Delfabbro 2004, s. 141), se även diagram 1. Brottsbenägenheten toppar ofta vid 16-17 års ålder för egendomsbrott (Junger-Tas 1994, s. 376), emedan vandalisering och graffiti toppar vid 14-15 års ålder och våldsbrott toppar först i 18-19 årsåldern. I tidig vuxenålder slutar därefter många ungdomar att begå brott (Watt, Howells & Delfabbro 2004, s. 141).

Men som framgår av diagram 1, minskar ungdomsbrottsligheten i Sverige generellt över tiden. Vilket även forskning har bekräftat (Svensson & Ring 2007, s. 189), i vart fall från 1995 och framåt, enligt vad ungdomarna själva uppgett i en årlig enkätundersökning. Det gäller i synnerhet egendomsbrott i form av stöld/snatteri och skadegörelse. År 1995 hade 66% av de medverkande niondeklassarna utfört stöld-/snatteribrott och 56% hade utfört skadegörelse. Därefter har andelen successivt sjunkit till 52, respektive 31% år 2005. Beträffande våldsbrott och drogrelaterade brott kunde studien däremot inte visa någon tydlig nedgång under samma period. Resultat från en senare undersökning (Skolundersökningen om brott, Brå 2016, s. 68-69), tyder på att andelen av dem som har begått grövre våldsbrott och/eller stöld har fortsatt att minska därefter för att nära nog halveras mellan början av 2000-talet och 2015.

Men antagligen (Junger-Tas 1994, s. 5) är dessa data underskattningar eftersom ju mer brottsaktiv en ungdom är desto mindre benägen är hen att delta i enkätundersökningar om saken. Och en liknande studie i Norge (Pape & Falck 2003, s. 110) visar istället på en liten ökning av ungdomskriminaliteten mellan 1992 och 2002. En liknande utveckling som i Sverige med en dramatisk minskning av brottsligheten under 1990-talet har dock även noterats i USA (Barton & Gruner 2016, s. 30).

Vidare framgår det av diagram 1 att ungdomarnas andel av samtliga brott går hand i hand med ungdomarnas andel av det som här definieras som stök.

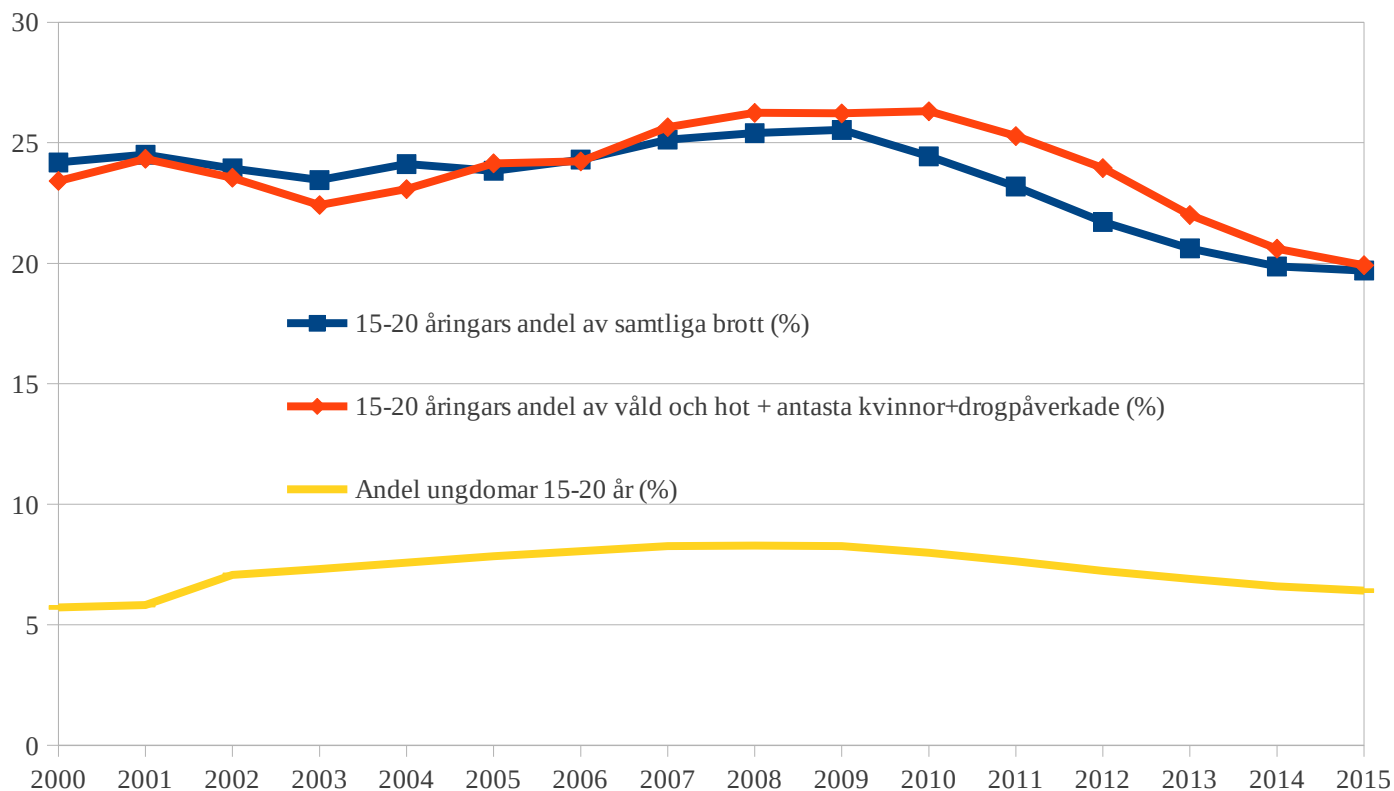

Diagram 1. Ungdomarnas andel av samtliga polisanmälda brott, samt dessas andel av brotten mot liv och hälsa, ofredanden samt grova fridskränkningar mot flicka/kvinna, våldtäkter, innehav och eget bruk av narkotika. Datan är sammanställd ur statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå u.å.a) och Statistiska Centralbyrån (SCB u.å.).

2.2 Vissa sociala företeelser som har betydelse för uppkomsten av stök

Några spanska forskare (Ortega-Campos, García-García, Gil-Fenoy & Zaldívar-Basurto 2016, s. 2) menar att de fyra riskfaktorer som är starkast associerade med icke önskvärt asocialt beteende är antisociala attityder, antisociala kompisar, antisocial personlighet, och en historia av antisocialt beteende. De fyra därefter följande riskfaktorerna är, menar de, faktorer associerade med familj och/eller partner, skola och/eller arbete, fritid samt drogmissbruk. I några granskningar (reviews) av större mängder studier om riskfaktorer för att ungdomar som begår brott skall befästa en kriminell livsstil (Assink et al. 2015, s. 56; O'Brien, Daffern, Chu & Thomas 2013, s. 420) utpekas, i likhet med vad som beskrevs ovan, en kriminell historia och aggressivitet ut som de starkaste riskfaktorerna. Därefter kommer (Assink et al. 2015, s. 56) alkohol-/drogmissbruk, det sexuella beteendet, andra relations-/känslomässiga och/eller beteendemässiga problem, samt skola/arbete.

De starkaste riskfaktorerna, enligt de ovan summerade studierna, är således företeelser mikro-nivå och därmed, i stor utsträckning, utanför både målet för samhällets åtgärder på makro-nivå och studier av effekter av dylika åtgärder. I denna studie är därför dylika riskfaktorer exkluderade till förmån för sådana som på gruppnivå kan påverkas av samhällsåtgärder och samhällsförändringar.

2.2.1 Socioekonomisk status

Ungdomar från utsatta områden begår fler brottsliga handlingar (Junger-Tas 1994, s. 378) och dessutom gör de det oftare, än ungdomar från andra områden. Bland ungdomar vars föräldrar lever på försörjningsstöd eller liknande påstod 66% att de begått minst en brottslig handling de senaste tolv månaderna jämfört med 43% bland dem med föräldrar som hade arbete. Det är vidare väldokumenterat (Rekker et al. 2015, s. 2 & 11) att om föräldrarna har låg socioekonomisk status är risken högre för att barnen begår brott. En orsak skulle kunna vara att de i större utsträckning saknar lagliga medel för att uppnå sina ekonomiska mål (Shong, Abu Bakar & Rezaul Islam 2018, s. 12). En annan teori som förts fram (Sampson & Laub 1994, s. 538) är att fattigdomen minskar föräldrarnas möjligheter att upprätta nöjaktig informell kontroll över barnen, vilket i sin tur ökar sannolikheten för att de blir kriminella i tonåren. Med informell kontroll menar Sampson och Laub (ibid. s. 524) de emotionella banden till föräldrarna. Men svaga band till andra, för barnen viktiga samhällsinstitutioner såsom skolan, ökar enligt dem också risken för att barnen utvecklas till kriminella tonåringar. I en granskning av andra forskares studier (Cottle, Lee & Heilbrun 2001, s. 380) lyfte granskarna fram att ungdomar med låg socioekonomisk status dessutom löper högre risk för att återfalla i brott jämfört med mer ekonomiskt gynnade dito. Invandrarbakgrund är därtill en riskfaktor för att bli inblandat i våldsbrott (Mutz & Baur 2009, s. 316). Kanske för att med svagare social bindning till samhället blir spärrarna lägre för att begå brottsliga handlingar (Watt, Howells & Delfabbro 2004, s. 144). Vilket ju förefaller rimligt, eftersom ju mindre någon bryr sig om något desto större är antagligen sannolikheten att hen inte vårdar det.

Även de vuxna i dylika områden upplever sig ha svag sociala bindningar till det (Fagan 1987, s. 68). Och enligt Fagan kan stärkta sociala bindningar bland de vuxna bidra till att deras kontroll ökar i området och därmed att ungdomsbrottsligheten minskar. Inflyttning av nya invånare till ett bostadsområde kan medföra att dess socioekonomiska, etniska och kulturella sammansättning blir mer blandad (Barton & Gruner, 2016, s. 34), vilket i sin tur kan medföra ökad risk för sämre social kontroll över, exempelvis, stökande ungdomar.

För att ett våldsbrott skall kunna begås krävs det (Cohen & Felson 1979, s. 590) en förövare, ett offer och frånvaro av någon med förmåga att förebygga brottet. Att någon av dessa komponenter saknas räcker, enligt artikelförfattarna, för att förebygga att brottet begås. De menar (ibid. s 591) att ju fler som rör sig i området vid olika tider på dygnet och som har förmåga att hindra ungdomar ifrån att ge sig på varandra, desto mindre blir risken att våldsbrott verkligen sker. En teori som förts fram kallas för "teorin om det trasiga fönstret" och den går ut på att (Beckett & Herbert 2008, s. 8) det är mycket troligare att brott sker i områden som karaktäriseras av stök (i artikeln beskrivet som bråk, fylla, graffiti och vandalism), eftersom de boende antingen inte har förmågan eller inte har viljan att upprätthålla ordningen i området och därigenom ges intrycket att risken för bestraffning är liten. Det finns emellertid bara relativt svaga och otillräckliga bevis för att grannskapet i sig (O'Brien et al. 2013, s. 420), har stor påverkan på om ungdomar går med i kriminella gäng, eller begår brott (Rekker et al. 2015, s. 13), bortsett ifrån småbrott där Rekker och hans kollegor, baserat på en longitudinell studie av ungdomar i USA, fann ett positivt och signifikant samband mellan "sämre" områden och ökad brottslighet. Det är dock oklart vad de definierade som "småbrott", kanske är det sådant som i denna studie är definierat såsom "stök". I en studie (Grunwald, Lockwood, Harris & Mennis 2010, s. 1067) av grannskapets effekter på ungdomars återfall i brott, fann man att det bara hade signifikant påverkan på drogrelaterad brottslighet, trots att de hade förutsatt motsatsen (ibid. s. 1069 & 1071), alltså att bostadsområden med låg socioekonomisk status och lite grannsamverkan gör ungdomar till brottslingar även efter att effekterna av individernas personliga förhållanden har exkluderats. En förklaring till denna motsättning skulle kunna vara att familjer med låg socioekonomisk status oftare bor i utsatta områden (Rekker et al. 2015, s. 2) och det har visats att även den intra-individuella benägenheten för ungdomar att begå brott ökar om familjen blir fattigare och vice versa.

En svensk jämförelse av svar i SCB:s årliga intervjuundersökningar om levnadsförhållanden på frågor om utsattheten för kriminalitet (Nilsson & Estrada 2006, s. 405) visar att risken för att utsättas för kriminalitet var större för låginkomsttagare jämfört med mellan- och höginkomsttagare och att skillnaden blivit större mellan 1984 och 2001. Eftersom personer med låga inkomster oftare bor i utsatta områden jämför med personer med högre inkomster tyder dessa resultat på andelen som bodde i utsatta områden och blev föremål för kriminalitet ökade mellan 1984 och 2001.

I vart fall från mitten av 1980-talet fram till att den period som här är föremål för analys, medförde in- och utflyttningen till områden som Hallunda/Norsborg (Hedin, Clark, Lundholm & Malmberg 2012 s. 454), att den relativa fattigdomen ökade. Författarna beskriver det som att ”de väldigt fattiga ersatte de fattiga”. Under det studerade tidsspannet var denna ökning som störst under perioden 1991-1996, en period som kännetecknas av ett kraftigt ras i bostadspriserna och därmed kanske ökade möjligheter de något bättre bemedlade familjerna i området att komma in på egnahemsmarknaden.

2.2.2 Ungdomarnas prestationer i skolan

Engagemang i skolan, god kontakt med lärare och föräldrars förväntningar på skolan, kan vara skyddsfaktorer som minskar risken för att ungdomar går med i kriminella gäng (O'Brien et al. 2013, s. 422). Men forskningen om detta är, enligt artikelns författare, inte tillräckligt omfattande för att kunna dra några säkra slutsatser. I en litteraturgranskning av forskning om ungdomars återfall i brott (Cottle, Lee & Heilbrun 2001, s. 380) konstaterade forskarna att varken graden av närvaro i skolan eller skolresultaten har någon signifikant effekt på risken för återfall i brott. Baserat på en studie av återfallsförbrytare i gymnasieåldern konstaterade en annan forskargrupp (Ortega-Campos et al. 2016, s. 7) att majoriteten av de studerade ungdomarna hade hoppat av skolan (75,4%). Och att misslyckas i skolan kan enligt en del (Shong, Abu Bakar & Rezaul Islam 2018, s. 11) kraftigt öka risken för att en ung människa blir brottsling. Andra (Bao, Hass, Chen & Pi 2014, s. 418) menar att för ungdomar som upplever att de blir orättvist behandlade av lärare är riskerna större för att de betar sig brottsligt. Och enligt artikelförfattarna är det värre, ur denna aspekt, om lärare återkommande behandlar något orättvist negativt jämfört med om föräldrarna gör det. Ungdomar som har för avsikt att studera på universitet/högskola är därtill mindre benägna att begå brott (Leung 2004, s. 991). Fast andra (Cattellino et al. 2014, s. 1360) har inte funnit att en positiv attityd till skolan minskar risken för missbruk av droger och/eller alkohol. År 2010 (Arbetsmarknadsdepartementet 2012, s. 32) var det 25% av ungdomarna i Hallunda/Norsborg mellan 20-25 år som varken hade arbete eller deltog i någon utbildning, jämfört med runt 19% för samma åldersgrupper i riket som helhet.

2.2.3 Deltagandet i organiserade fritidsaktiviteter

Ungdomar som påstår att de deltar i organiserade fritidsaktiviteter påstår i lägre omfattning att de utför brott (Yin, Katims & Zapata 1999, s. 183) och/eller använder droger än ungdomar som inte gör det. Brottspreventiva insatser i form av att ge ungdomar i riskzonen för att hamna i ett kriminellt beteende platser i idrottsklubbar har också visat sig vara effektiva (Spruit, van der Put, van Vugt, & Stams 2018, s. 1538 & 1549), i vart fall om utvärderingskriterierna är lärarnas och ungdomarnas egna bedömningar före insatsen startades samt efter att insatsen pågått i 13 månader. Effekten är särskilt stark om den sociala moralen i klubben är hög (ibid. s. 1549). Ungdomar som inte använder sin fritid på ett effektivt sätt, löper också en större risk för att återfalla i brott jämfört med dem som använder den effektivt (Cottle, Lee & Heilbrun 2001, s. 380). Och väldigt få återfallsförbrytare deltar i någon organiserad fritidsaktivitet (Ortega-Campos et al. 2016, s. 7). Emedan andra forskare (Caldwell & Smith 2006, s. 412) inte lyckats visa att deltagande i organiserade sportaktiviteter minskar ungdomarnas skadegörelse, eller deras benägenhet att använda våld (Mutz & Baur 2009, s. 316).

Enligt en årligen återkommande enkätundersökning bland avgångselever i grundskolan (Nilsson 2017, s. 17) om användningen av alkohol förefaller det vara så att de från år 2005 använder allt mindre alkohol. En trend som även noterats i Norge (Iversen 2013, s. 442). Eftersom, i vart fall en del stök, såsom hot och våld, rimligen ökar i samband med alkoholkonsumtion, skulle en minskad alkoholkonsumtion kunna vara en förklaring till en eventuell minskning av stöket under den här studerade perioden.

2.2.4 Brottspreventiva insatser

En kritisk granskning av forskning om hur effektivt det är att öka mängden poliser för att minska mängden brott vari forskning mellan år 1968 och 2013 granskades och analyserades (Lee, Eck, Corsaro 2016, s. 446), gav vid handen att en insats som bara består i att öka mängden polismän, inte minskar brottsligheten. Polisens brottsförebyggande arbete omfattar dock fler aktiviteter än att bara att öka mängden poliser som patrullerar i ett område. Det kan handla om (Caputo & Vallée 2010, s. 78) sådant som: slumpmässiga patruller; riktade patruller; problemorienterad polisarbete et cetera. Och det lokala brottsförebyggande arbetet riktat emot ungdomar i Sverige, bedrivs inte bara av polisen utan även av lokala aktörer såsom socialtjänstens fältarbetare (Edvall Malm 2012, s. 139 och 164). I den här studerade kommunen är dess särskilda insatser för att förhindra brott (Vasquez 2016, s. 5) tänkta att främst innefatta åtgärder för att socialisera individer och samt sådana som syftar till att försvåra för individer att begå brott. Men författaren pekar på att dessa ambitioner är svåra omforma till praktiska åtgärder. Forskare i Holland (de Vries, Hoeve, Asscher, & Stams 2018, s. 3645 & 3654) har därtill inte lyckats visa att interventionsprogram, som bland annat innefattade att ungdomarna som deltog i programmet blev tilldelade en socialarbetare med samma etniska bakgrund (med syfte att öka den sociala kontrollen över deltagarna), hade någon positiv effekt på deras brottslighet.

Det krävs enligt vissa forskare (Fagan 1987, s. 69) att de boende i de utsatta områdena själva aktivt arbetar tillsammans mot att minska ungdomsbrottsligheten, för att åstadkomma verkliga förbättringar. Om de boende arbetar kraftfullt och aktivt arbetar med detta kan det ha en stor effekt på fostrandet av ungdomar till goda samhällsmedborgare (ibid. s. 70). Men Fagans slutsatser är dock baserade på studier av de några av de tyngst kriminellt belastade områdena i USA, vilket antagligen är områden med betydligt större problem än dem som eventuellt finns i Hallunda/Norsborg.

Sammanfattningsvis står ungdomar för en oproportionerligt stor andel av brott såsom stök i offentliga miljöer och ungdomar från utsatta områden begår mer brott än ungdomar från andra områden. En möjlig förklaring till detta skulle kunna vara att föräldrarna i dylika områden kanske har lägre socioekonomisk status än föräldrar i allmänhet. En annan möjlig förklaring vore att de, i större utsträckning än ungdomar från andra områden, misslyckas i skolan. Om så är fallet skulle åtgärder som höjer den socioekonomiska statusen för de boende i området och/eller förbättrar ungdomarnas presentationer i skolan kunna ha positiv effekt även på stöket. Det är vidare rimligt att tro att ju mer ungdomarna deltar organiserade fritidsaktiviteter desto färre brott begår de samt att ju mer samhället satsar på att förebygga brott desto färre blir brotten.

2.3 Antagande

Det är dock inte osannolikt att den möjliga samhällsförändring som skulle ha störst effekt på stöket vore att kraftigt minska mängden ungdomar i området. Vilket på sikt borde bli fallet om en större andel av hyresgästerna valde att bo kvar till ålderdomen, eftersom vi som regel bara avlar barn under en kortare period av våra vuxna liv.

Om det vore sant skulle det kunna utgöra ett argument för att samhället borde satsa mer resurser på att få de boende i utsatta områden att fortsätta att bo kvar, även efter att de har en reell möjlighet att flytta därifrån. Exempelvis i form av att de hyresgäster som bor kvar länge premieras med en hyresrabatt som stiger med antalet år i samma bostad.

2.4 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att testa antagandet att ju fler familjer som bor kvar länge i ett stökigt område desto mindre blir på sikt stöket, oavsett vilka insatser samhället gör i området för övrigt.

Detta antagande operationaliserades till en fråga om vad brottsfrekvensen samvarierar bäst med:

- Hur länge hyresgästerna bor kvar i området,
- De boendes socioekonomiska status,
- Ungdomarnas prestationer i skolan,
- Ungdomarnas deltagande i organiserade fritidsaktiviteter,
- Samhällets brottspreventiva insatser.

2.5 Avgränsningar

Denna studie är av resursmässiga orsaker avgränsad till att undersöka förhållandena i ett enda miljonprogramsområde som klassats som särskilt utsatt (Petersson 2011, s. 19). Det utvalda området är Hallunda/Norsborg i norra Botkyrka. Detta eftersom det kommunala bostadsföretaget är den dominerande hyresvärden i området och de har inte sålt ett enda av deras flerbostadshus till andra hyresvärdar eller till bostadsrättsföreningar sedan området byggdes, vilket gör att risken för fel i resultaten på grund av att mängden av dem ägda lägenheter har minskat, elimineras.

3. Metod

3.1 Datainsamling

Denna undersökning är en registerstudie baserad på data som rör dem som bor i bostadsområdet Hallunda/Norsborg, som inte är sekretessbelagda och således går att få från statliga myndigheter såsom Polismyndigheten, Brottsförebyggande rådet och Domstolsverket, samt kommunala dito som Botkyrka kommun och kommunala bolag i form av det kommunala bostadsbolaget Botkyrkabyggen.

Det mått som här använts för att kvantifiera hur länge folk bor kvar i området är omsättningen av hyreslägenheter i beståndet av flerfamiljshus med hyreslägenheter ägda av den dominerande fastighetsägaren för hyresfastigheter i området, alltså det kommunala bostadsbolaget Botkyrkabyggen (BoBy). De data som använts här är antalet nytecknade hyreskontrakt för bostäder som tecknats per år från 2000 tills idag. Denna information listades för denna studie av en tjänsteman på företaget¹. Uppgifterna om mängden ungdomar i åldrarna 13-18 år under samma period kommer från kommunens statistikenhet². För att få en bild av eventuella förändringar av mängden andra handsuthyrningar i området under perioden, har samtliga protokoll från förhandlingar i Hyresnämnden rörande uppsägning av hyresavtal för bostäder med postort Norsborg under perioden inhämtats från Hyresnämnden i Stockholm³. I dessa protokoll har det årliga antalet förhandlingar där saken handlat om otillåten andrahandsuthyrning räknats. Därutöver finns det sedan cirka fyra år tillbaka en möjlighet för hyresgästerna i Botkyrkabyggens flerfamiljshus i området att köpa sin lägenhet, trots att resten av lägenheterna i huset fortfarande är vanliga hyresrätter. Ifall det sker blir lägenheten en andelsägarlägenhet med lägre månatlig löpande kostnad än för motsvarande hyreslägenhet, större frihet att utforma innanmätet efter eget huvud och därtill möjlighet att sälja den. Data om förekomsten av dylika lägenheter i området inhämtades från Botkyrkabyggens hemsida.

Det mått som här använts för att kvantifiera den socioekonomiska statusen är data om den årliga andelen hushåll i Hallunda/Norsborg som fått försörjningsstöd. Vilket har inhämtats från kommunens statistikenhet².

- ¹ Data om antalet nytecknade hyreskontrakt för bostäder i Hallunda/Norsborg mailade av kundvärden Jimmy Kevin i oktober 2018.
- ² Demografiska data och data om försörjningsstöd rörande Hallunda/Norsborg mailade av tjänstemannen Rana Dyab på Botkyrka kommun i oktober 2018.
- ³ Lista på antalet avslutade förhandlingar i Hyresnämnden för bostäder med postadress Norsborg under perioden 2004 – 2018. Samt protokoll från förhandlingarna mailade av en tjänsteman på Hyresnämnden i Stockholm under november 2018.

Data om polisens eventuella brottsförebyggande åtgärder inhämtades genom en telefonintervju med en polis⁴ som är verksam i området och som av polisen har uppgivits såsom varande kontaktperson för dylika frågor i Botkyrka. Måttet på skolprestationer är här andelen elever som gått ut 9:an med godkända betyg i Hallunda/Norsborgs grundskolor från år 2000 och framåt. Detta baserat på data om vilka grundskolor som finns i området från kommunens utbildningsförvaltning⁵ samt data från Skolverkets databas om samtliga skolor i Sverige på verkets hemsida (Skolverket u.å.).

Ungdomarnas deltagande i organiserade fritidsaktiviteter är här baserade på underlagen för kommunens utbetalningar av aktivitetsbidrag till idrottsföreningar som bara är verksamma i Hallunda/Norsborg, från år 2010 och framåt⁶⁻⁷. Dessa underlag är i sin tur baserade på det totala årliga antalet "mantillfällen" ungdomar (13-16 år) deltog i föreningarnas organiserade idrottsaktiviteter, enligt föreningarnas rapportering till kommunen. Det är inte möjligt att få fram dylika data för tiden innan 2010, eftersom för idrottsföreningar infördes aktivitetsbaserade bidrag år 2010⁸. Innan införandet av aktivitetsbaserade bidrag användes den så kallade dialogmodellen i Botkyrka. Den innebar att föreningarna inte redovisade antalet deltagartillfällen för de olika ålderskategorierna utan att föreningsbidragen istället förhandlades fram i en dialog mellan respektive förening och kommunen. Beträffande övriga föreningskategorier infördes den nya bidragsmodellen först år 2017, vilket gör att alla andra typer av föreningar är exkluderade i denna jämförelse. Det är inte heller möjligt att avgöra om de deltagande ungdomarna verkligen bodde i Hallunda/Norsborg eller någon annan stans, eftersom dylik information inte finns i kommunens register. Då data om var ungdomarna bodde saknas har här alla föreningar med verksamhet även utanför Hallunda/Norsborg exkluderats från jämförelsen.

⁴ Information given av polisen Mats Johnsson under ett telefonsamtal i november 2018.

⁵ Data om grundskolorna i Hallunda/Norsborg mailade av tjänstemannen Anders Magnusson på Botkyrka kommuns utbildningsförvaltning i oktober 2018.

⁶ Mailsvar från en tjänsteman på Botkyrka kommun på fråga om antalet "mantillfällen" per år 2010-2016 som kommunen betalade ut bidrag för rörande ungdomar (13-16 år) till idrottsföreningar som bara är verksamma i Hallunda/Norsborg. Svaret kom i form en tabell med antalet mantillfällen 2010-2016 som idrottsföreningar i som bara är verksamma i Hallunda/Norsborg fått bidrag för från kommunen, från tjänstemannen Linus Söderling i april 2019.

⁷ Mailsvar från tjänstemannen Yasmine Nechma på Botkyrka kommun i januari 2019 på fråga om antalet "mantillfällen" per år 2010 som kommunen betalade ut bidrag för rörande ungdomar (13-16 år) till idrottsföreningar som bara är verksamma i Hallunda/Norsborg. Svaret kom i form av listor över idrottsföreningar i Botkyrka som fått aktivitetsbidrag 2017 samt 2018.

⁸ Mailsvar från en tjänsteman Thomas Wiklund på Botkyrka kommun på frågan "Alltså antalet "mantillfällen" per år från år 2000 som kommunen betalade ut bidrag för rörande ungdomar (13-16 år) boende i Hallunda/Norsborg.", skickat i december 2018.

Utfallet kvantifierades här med antalet polisanmälda brott under samma period, som enligt anmälan till polisen inträffade i Hallunda/Norsborg⁹.

⁹. Årligt antal anmälda brott i Hallunda/Norsborg mellan 2005-2018, enligt polisens datasystem Hobit. Sammanställt av handläggaren Joakim Berggren på Polisområde Stockholm-Syd i november 2018.

3.2 Analys

Den ovan beskrivna hypotesen operationaliserades till årliga kvantitativa eller relativa mått på kvotskalenivå (Hjerm 2014a, s. 91) för de variabler som här antas vara oberoende, alltså: Antalet nytecknade hyreskontrakt i hus ägda av Botkyrkabyggen; andelen hushåll som fick ekonomiskt bistånd; andelen avgångselever från grundskolan som fick fullständiga betyg; antalet mantillfällen idrott för ungdomar 13-16 år i klubbar med verksamhet bara i Hallunda/Norsborg; samt en grov skattning av antalet poliser verksamma i Botkyrka. Dessa variabler jämfördes med den beroende variabeln: Det årliga totala antalet brott i som förövats i Hallunda/Norsborg (kvotskalenivå) för att få ett mått på hur mycket var och en av de olika ”oberoende” variablerna samvarierade med den ”beroende” dito. Detta med hjälp av linjär regressionsanalys (Hjerm 2014b, s. 143-147; Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2010, s. 157-159 & 316-319) i det statistiska analysverktyget GNU PSPP (ett kostnadsfritt verktyg för datorer med det kostnadsfria operativsystemet Linux). Datan analyserades inte med multipel regressionsanalys främst eftersom den givna datamängden inte medgav dylik analys i GNU PSPP. Detsamma gäller försöken att göra analys med differentierade tidsserier för att minska påverkan från generella trender.

3.3 Validitet, reliabilitet och studiens generaliserbarhet

Validiteten i denna studie, alltså om den mäter det den avser att mäta, är bland annat beroende av om måttet anmälda brott som förövats i området, verkligen speglar hur stökigt det är. Den frågan kan delas upp i delfrågorna:

- Om huruvida det använda måttet på stöket, alltså den totala mängden polisanmälda brott begångna i området, verkligen speglar hur stökigt det är?
- Samt om den totala mängden polisanmälda brott verkligen speglar hur många brott som i realiteten begås?

Att döma av de data som presenteras i diagram 1 samvarierar den totala mängden brott som ungdomar förövar med den delmängd som här inkluderas i definitionen för stök¹⁰. Sannolikt hade det blivit väldigt lite fall per år om handläggaren som sammanställde materialet bara hade samlat in data för de brottstyper som här inkluderats i definitionen av stök. Och därmed hade kanske andra okända variabler, såsom vilka som blev utsatta och/eller varit vittne till händelsen, haft större betydelse för resultatet och detta på ett sätt som kanske ännu mindre hade speglar den verkliga utvecklingen över tid.

¹⁰. Beträffande urvalet av brottstyper innefattade i den här använda definitionen av stök, se inledningen.

I denna studie är det enda måttet som använts för att kvantifiera utfallet, alltså det som här kallas stök, antalet brott som förövats i området och som anmälts till polisen. Enligt Brå:s undersökning bland 15/16-åringar om brott år 2015 i Sverige (Brå 2016a, s. 28) var det dock bara ungefär en fjärdedel av dem som blivit utsatta för en grövre misshandel som polisanmälde händelsen. Och ännu färre (knappt 6%) anmälde när de blivit utsatta för lindrigare misshandel - vilket talar för att mörkertalet, i vart fall i den delen, av brottsstatistiken är stort. Antagligen är mörkertalet som allra störst beträffande brotten att vara drogpåverkad eftersom det ingen, utom förövaren, i normalfallet blir drabbad av brottet.

Enligt en bok som sammanfattar kunskapsläget om analys av brottsstatistik (Coleman 1996, recenserad och sammanfattad av Jamison 1998, s. 242) anses det vara ett stort problem med att använda data från brottsstatistik eftersom mörkertalen är så stora. Alltså att en stor del av alla brott aldrig anmäls. Enkäter och liknande med frågor om brottslighet riktade till ungdomar anses (Martins, Oliveira, & Tendais 2018, s. 459) emellertid inte heller vara tillförlitliga. I boken om kunskapsläget i ämnet (Jamison 1998, s. 242) påstår recensenten att författaren menar att det enda sättet att få mer rättvisande siffror är att kombinera statistiska slagningar i brottsregister med andra metoder, både kvantitativa och kvalitativa. Och när andra källor än brottsstatistik inkluderas i studierna drar forskare (Estrada 2004, s. 423) slutsatsen att andelen ungdomar som döms för stöld och/eller våld minskat i Sverige och i majoriteten av de övriga länderna i Västeuropa. Estrada sammanfattar den internationella forskningen som studerat alternativa källor än brottsstatistik, såsom sjukvårdsdata för behandling av skador som orsakats av våld samt enkätstudier bland ungdomar och statistik om dödligt våld, med att våldsbrotten inte förefaller ha ökat i Västeuropa sedan början av 1990-talet, men däremot har samhällenas benägenhet att anmäla våldshandlingar till polisen ökat. Kanske framför allt för att skolorna sedan år 1993 blivit radikalt mycket bättre på att polisanmäla elever som brukar våld (Estrada 2001, s. 650). Om denna trend fortsatt att stärkas under den här studerade perioden skulle det kunna betyda att den verkliga utvecklingen av, åtminstone våldsbrotten i det studerade området, är positiv. I synnerhet om antalet anmälda brott av den arten inte har ökat. Om så är fallet är det kanske en effekt av attitydförändringar i samhället oavhängigt av utvecklingen för övriga faktorer med betydelse i sammanhanget. Hur det står till med mörkertalet för övriga brottstyper är oklart. Men det är rimligt att tro att beträffande smärre egendomsbrott har det med tiden ökat i takt med att värdet på många föremål numera urholkas så snabbt att försäkringsbolagen inte ersätter försäkringstagarna för förlusten efter att föremålen bara blivit några år gamla. Därtill har fler föremål blivit så billiga att kostnaden för att ersätta dem understiger försäkringsbolagens självrisk. Vilket gjort att incitamentet för försäkringstagarna att anmäla förluster av dylika föremål kanske har minskat över tiden. Sammanfattningsvis har kanske mörkertalet med tiden generellt sett minskat för vissa brottstyper emedan det har ökat för andra. Det är dock oklart vilket som överväger, hur mörkertalet utvecklats under den här studerade perioden och om det skiljer sig för det här studerade området i förhållande till samhället i stort.

Därutöver är det inte givet att ungdomarnas andel av den totala mängden brott var konstant över den här studerade tidsperioden. På nationell nivå (Brå u.å.a; SCB u.å.) varierade 15-20 åringarnas andel av den totala mängden anmälda brott där gärningsmannens ålder var känd under perioden 2000-2015 mellan 19,7-25,5% (medel 23,4%, standardavvikelse 1,88%), vilket sannolikt gör att eventuella avvikelser beträffande detta har mindre betydelse för slutsatserna i denna studie.

Vidare beror validiteten på om antalet nytecknade hyreskontrakt i Botkyrkabyggens fastigheter belägna i området, verkligen speglar hur länge invånarna i området bor kvar. De av Botkyrkabyggen uppgivna årliga kvantiteterna av omsatta hyreskontrakt finns sannolikt ingen anledning att betvivla. Däremot finns det sannolikt ett stort mörkertal beträffande förekomsten av andra handsuthyrningar, mer om det i resultatdelen.

De här använda måtten för områdets socioekonomiska status, alltså hur stor andel av hushållen som får försörjningsstöd av kommunen, skulle kunna ha kompletterats med andra ekonomiska mått såsom: Medelinkomsten per invånare; antalet bilar per invånare; boendeyta per person et cetera. Men med dylika genomsnittsvärden skulle bilden av hur stor andel av familjerna som är särskilt socioekonomiskt utsatta grumlans av att andra hushåll kan ha det relativt gott ställt. Och eftersom relativ socioekonomisk utsatthet anses kunna vara en grogrund för brottslighet, se inledningen, antas det här att andelen hushåll med försörjningsstöd under omständigheterna är ett bra mått. Detta dessutom eftersom det, enligt mina erfarenhet från VFU-platsen på enheten för ekonomiskt bistånd i Botkyrka, troligtvis inte är så vanligt att någon som har möjlighet att få annan försörjning frivilligt väljer att ändå söka ekonomiskt bistånd från kommunen.

Det här använda måttet på ungdomarnas prestationer i skolan skulle också ha kunnat kompletteras med andra mått, såsom: Hur stor andel av dem som väljer att gå vidare till gymnasiet och/eller den genomsnittliga meritpoängen för avgångseleverna från grundskolan. Men likväl som beträffande den socioekonomiska statusen skulle dylika mått grumla bilden av hur många som är särskilt utsatta eftersom den även i de mer utsatta områden finns ungdomar med höga studieambitioner.

Beträffande ungdomarnas deltagande i fritidsaktiviteter, visade det sig finnas en mängd praktiska problem med att få fram några data över huvud taget (se metoddelen ovan). Så det här använda måttet är det bästa som gick att få. Vilket innebär att den verkliga mängden "mantimmar" med organiserade fritidsaktiviteter är höljt i ett dunkel. Det skulle kunna vara så att ungdomarna i det studerade området är särskilt intresserade av några aktiviteter som inte är inkluderade i analysen, vilket i så fall skulle göra att den inte representerar verkligheten. Det skulle, exempelvis, kunna vara fallet om det är särskilt aktiva i religiösa organisationer. Om ungdomarnas engagemang i dessa andra organiserade aktiviteter dessutom har varierat med åren under den undersökta perioden kan de här presenterade värdena bli helt missvisande.

Det här använda måttet på samhällets brottspreventiva åtgärder speglar kanske inte den verkliga utvecklingen inom området. Detta dels på grund av att skattningen av antalet poliser är synnerligen grov och dels därför att det helt saknas mått på andra eventuella insatser från samhällets sida, se vidare i inledningen.

Reliabiliteten är ett mått på hur upprepningsbar studien är, alltså om någon annan hade studerat samma bostadsområde, hade hen kommit till samma resultat som nedan? Det beror på hur väl informationen från de ovan beskrivna källorna stämmer överens med verkligheten. Sannolikt är det så, eftersom offentliga tjänstemän är skyldiga att dels tillhandahålla information och dels vara objektiva och opartiska, se Tryckfrihetsförordning 2 kap. 1 § och Förvaltningslag 4, 7 och 11 §.

Om huruvida resultatet är generaliserbart till andra områden än i de studerade, är avhängigt av flera faktorer utöver de ovan diskuterade. Sannolikheten för att resultatet är generaliserbart minskar om:

- Föräldrarna i området får fler/färre barn än föräldrar i andra liknande områden.
- Spridningen i åldrarna mellan dessa barn är annorlunda än för barnen i andra liknande områden.
- Benägenheten att begå brott varierar mer/mindre mellan årskullarna av ungdomar i det studerade området jämför med dito i andra liknande områden.

Eftersom dessa faktorer inte kvantifierats och jämförts med motsvarande data från andra områden är det oklart om resultat som rör bostadsområdet Hallunda/Norsborg är representativa för svenska utanförskapsområden i allmänhet.

3.4 Forskningsetiska överväganden

Vetenskapsrådet (Vetenskapsrådet 2017, s. 8) har i åtta punkter sammanfattat riktlinjer för hur god forskning skall bedrivas:

- 1) Ljug inte: I föreliggande studie har beaktats genom att redovisa alla relevanta resultat och källor oavsett om dessa talar för eller mot antagandet, som beskrevs ovan under rubriken ”Syfte och frågeställningar”.
- 2-3) Redovisa studiens utgångspunkter och presentera metoder och resultat på ett öppet sätt: Se övriga delar av denna text.
- 4) Redovisa dina intressen i saken: Jag har inga egna intressen i den här diskuterade orten utöver att jag är bosatt i samma kommun och tidigare har arbetat som högstadielärare där.
- 5) Stjäl inte forskningsresultat: Dessa resultat och studiens upplägg är, så vitt det har framkommit av sökningar i databaser för vetenskapliga artiklar, unika i sitt slag.
- 6) Håll god ordning i materialet: Alla resultat från undersökningen är sammanställda i två excel-dokument som är lösenordsskyddade med ett lösenord som bara jag har tillgång till.
- 7) Tillse att forskningen inte skadar någon eller något: I denna studie presenteras bara data på gruppnivå.
- 8) Bedöm andras forskning rättvist: Inga resultat eller slutsatser från andras forskning har här avsiktligt misstolkats eller ändrats.

4. Resultat

Stöket/brottsligheten i termer av det årliga antalet anmälda brott har inte minskat under den period som det finns data för (se diagram 2). Och det anmäldes, under den studerade perioden, årligen drygt dubbelt så många brott per 1.000 boende i området jämför med för de boende i Sverige som helhet (Brå u. å.b). Vilket tyder på att det är stökigare i Hallunda/Norsborg än en genomsnittlig Svensk ort. Inte heller ökade andelen avgångselever i områdets grundskolor¹² som gick ut med fullständiga betyg. Däremot har antalet nytecknade hyreskontrakt och andelen hushåll som fått försörjningsstöd stadigt minskat. Samtidigt som antalet poliser¹³ har ökat. Beträffande ungdomarnas deltagande i organiserade idrottsaktiviteter arrangerade av de studerade föreningarna har antalet ökat det senaste två åren och det förklaras helt av att antalet mantillfällen ökade ungefär 15-faldigt för en idrottsförening mellan 2016 och 2017, för att år 2018 sjunka till en sexfaldig ökning jämfört med år 2016.

Resultat

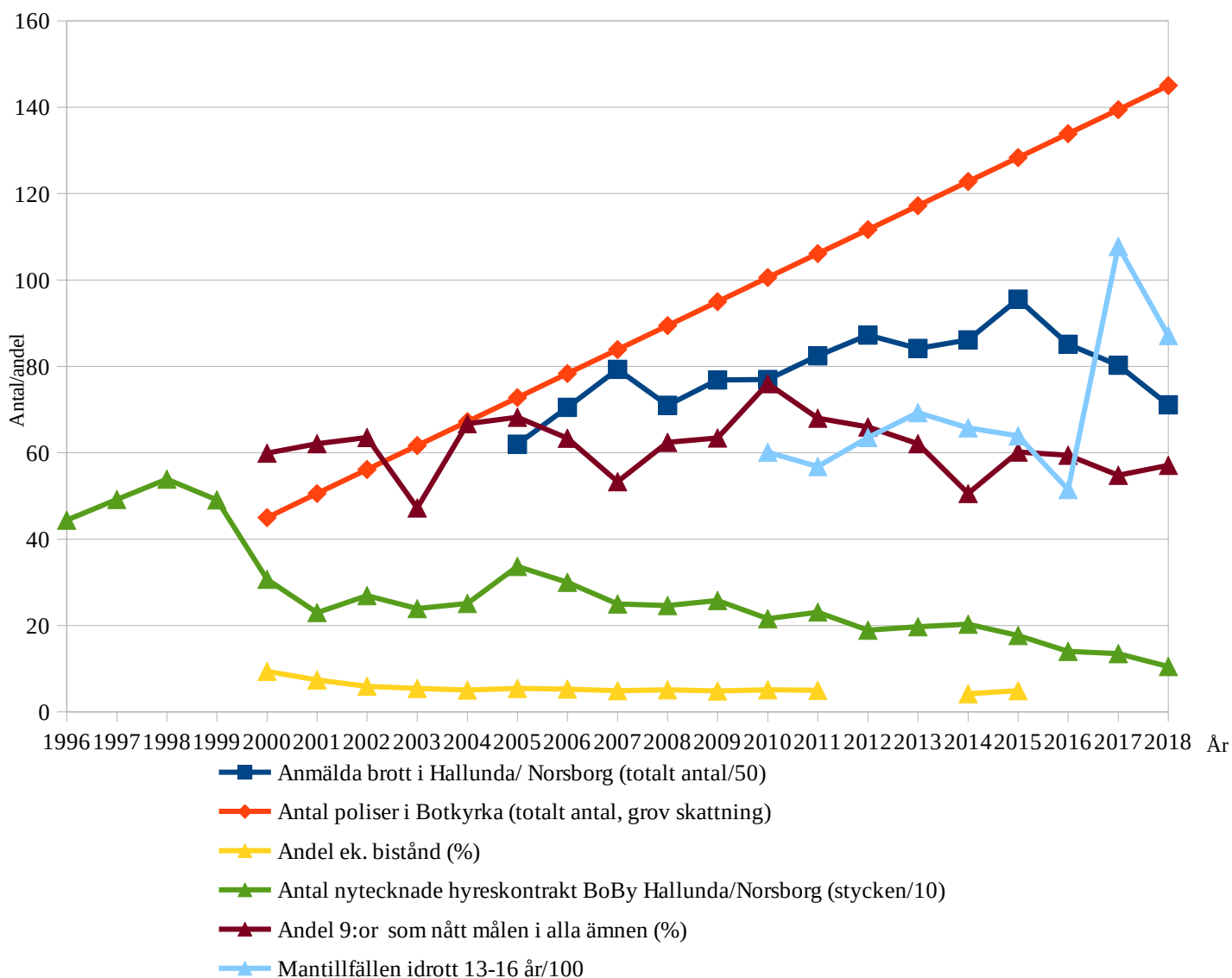

Diagram 2. Resultaten från föreliggande studie.

- ^{12.} Vilka av skolor i området som varit högstadieskolor har varierat under perioden 2000-2018⁵, då Borgskolans högstadium flyttade till Brunnaskolan år 2010. Första årskullen 9:or i Hammerstaskolan gick ut 2009. Men totalt sett har Borgarskolan, Brunnaskolan, Hammerstaskolan och Karsby International school varit högstadieskolor under perioden.
- ^{13.} Enligt polisen i Botkyrka⁴ finns det inget enkelt svar på hur många poliser som årligen verkat i det här studerade området från år 2000 tills idag. Detta dels eftersom olika poliser har olika uppgifter och dels eftersom polisens organisation samt arbetssätt har ändrat flera gånger under denna period. Nu likväl som år 2000 finns det ingen polisstation i Hallunda/Norsborg, men från närpolisreformen cirka år 2006 och ett antal år framåt fanns där en polisstation. Fast den var dock långt ifrån alltid bemannad. Han tror dock att det år 2000 fanns cirka 40-50 poliser som hade Botkyrka som sitt område, emedan de nu är runt 140-150 poliser där. Här antas en linjär tillväxtökning av antalet poliser från år 2000 tills idag, med ett genomsnittsvärde för intervallen i ändpunkterna. Då var poliserna därtill i lägre utsträckning ute och fotpatrullera i områden som Hallunda/Norsborg och de träffade därmed färre människor. Istället patrullerade de mer med bilen och åkte på utryckningar i hela Botkyrka. Detta låter sig dock inte kvantifieras på ett sätt som kan användas i denna analys.

Av tabell 1 framgår att andelen med ekonomiskt bistånd och den grova skattningen av antalet poliser samvarierar mer med antalet anmälda brott än omsättningen av hyreskontrakt.

Tabell 1. Resultaten från de bivariata regressionsanalyserna. R^2 = andelen förklarad varians mellan 0 och 1 och ju högre värde desto bättre. B-koefficienten visar vilken effekt ett steg uppåt på den oberoende variabeln har på den beroende variabeln (antalet anmälda brott). B-koefficienten i den första raden betyder att för varje procents ökning av andelen hushåll som har försörjningsstöd minskar antalet brott med 948 stycken/år. Dito i den andra raden visar att varje årlig ökning av antalet nytecknade hyreskontrakt med ett minskar antalet brott med 3,56 st./år och så vidare. Siffrorna i kolumnen med rubriken ”Signifikans” skall här tolkas med försiktighet och bara som en indikator för hur väl variablernas datamängder samvarierar. Alltså ju lägre värdet är desto mer samvarierar variablerna här. Detta eftersom signifikanstestet är utvecklat för att dra slutsatser om slumpmässiga urval av större populationer.

	R^2	B	Signifikans
Andel ek. bistånd (%)	0,44	-948,74	0,05
Antal nytecknade hyreskontrakt (stycken)	0,28	-3,56	0,053
Andel 9:or som nått målen i alla ämnen (%)	0,06	-16,41	0,383
Antal poliser i Botkyrka	0,31	10,36	0,038
Mantillfällen idrott 13-16 år/100	0,17	-8,03	0,274

Fast mängden ungdomar i området har emellertid inte sjunkit trots att omsättningen av hyreskontrakt har gjort det (se diagram 3). En möjlig förklaring, utöver att den förmodade effekten att mängden ungdomar minskar om hyresgästerna bor kvar längre kan komma senare, är att den minskade omsättningen av hyreskontrakt inte betyder att hyresgästerna i området i realiteten bor kvar längre, utan att det istället betyder att fler hyresgäster egentligen bor på annat håll och hyr ut lägenheten i andra hand. Det att antalet fall som helt eller delvis handlade om att hyresvärden velat säga upp hyresavtalet på den grunden att hyresgästen olovligt hyrt ut bostaden i andra hand har ökat radikalt sedan år 2010 (se diagram 4), tyder på att så kan vara fallet. Därutöver kan en mindre del av förklaringen ligga i att 43 av Botkyrkabyggens lägenheter i området omvandlats till andelsägarlägenheter sedan år 2014 (Botkyrkabyggen u.å.a).

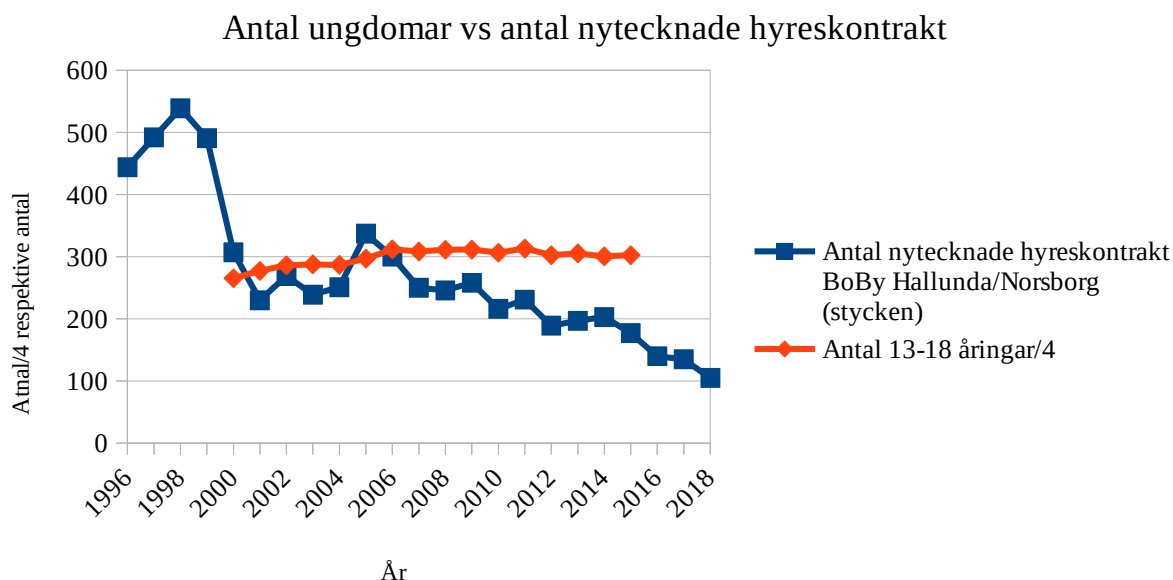

Diagram 3. Mängden ungdomar jämfört med antalet nytecknade hyreskontrakt. Data beträffande antalet 13-18 åringar före 2000 och efter 2015 saknas i kommunens redovisning (Dyab 2018).

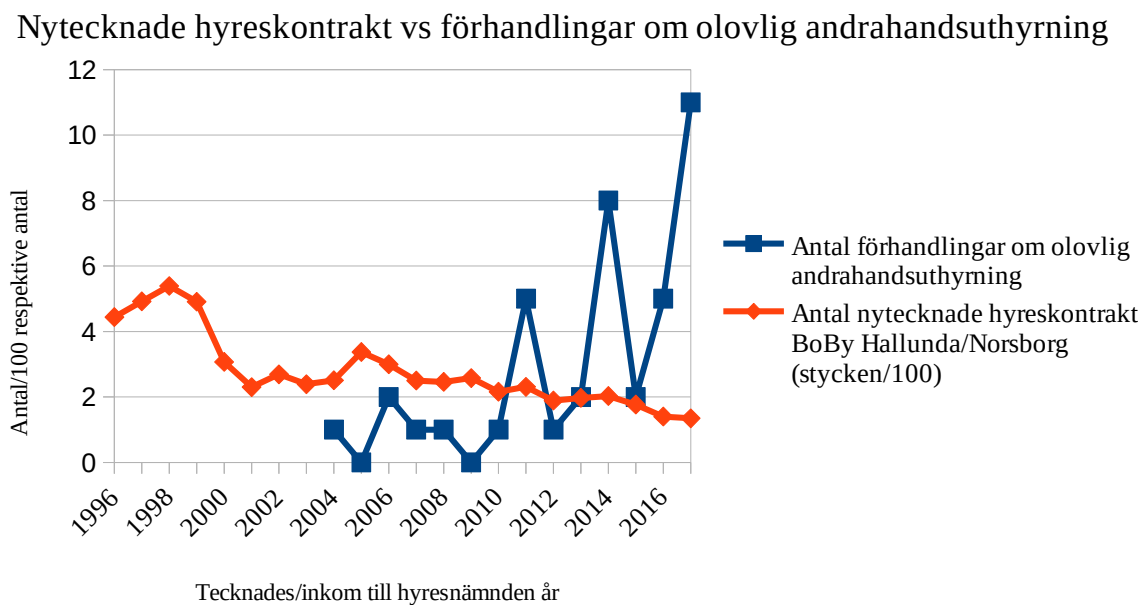

Diagram 4. Antalet nytecknade hyreskontrakt jämfört med antalet förhandlingar rörande otillåten andrahandsuthyrning i området (Hyresnämnden 2018). Av tekniska/administrativa skäl hade nämnden bara möjlighet att skicka protokoll från år 2004 och framåt. Därtill saknades protokoll från fyra av de totalt 77 förhandlingar som rörde bostäder i området, detta likaså av tekniska/administrativa skäl. Notera att Botkyrkabyggen (BoBy) äger 1.776 lägenheter i området (Botkyrkabyggen u.å.b), vilket betyder att i dagsläget omsätts cirka 8% av lägenhetskontrakten årligen.

5. Diskussion

Det är oklart om den stora minskningen av den årliga mängden hyreskontrakt som nytecknas i området under de senaste 20 åren verkligen betyder att invånarna bor kvar länge eller om omsättningen av invånare är konstant, samtidigt som andra handsuthyrningen ökat i motsvarande grad. Under den period som det finns data från Hyresnämnden för, har omsättningen av hyreskontrakt minskat från 251 kontrakt/år år 2004 till 135 kontrakt/år år 2017, samtidigt som antalet förhandlingar om olovlig andra handsuthyrning ökat från 1 förhandling/år till 11 förhandlingar/år. Om mörkertalet beträffande olovlig andrahandsuthyrning har varit densamma under hela perioden skulle det mycket väl kunna innebära att omsättningen av invånare varit konstant eller till och med att den har ökat. Men den ökade mängden förhandlingar skulle även kunna vara en effekt av att Botkyrkabyggen intensifierat ansträngningarna att finna och lagföra personer som olovligen hyr ut sin hyreslägenhet till någon annan. Företagets verkställande direktör påstår, i en intervju med en journalist på lokaltidningen "Mitt i Botkyrka" (Björklund 2019, s. 14), att så är fallet.

Min egen erfarenhet från VFU:n på enheten för ekonomiskt bistånd i Botkyrka kommun är att det förefaller vara vanligt att familjer med svag förankring i Sverige och som uteslutande lever på försörjningsstöd bor med andrahandskontrakt i norra Botkyrka, fast det i avtalen med förstahandshyresgästen står att det är fråga om ett inneboendeförhållande. Detta eftersom förstahandshyresgästerna inte behöver fråga fastighetsägarna om lov vid uthyrning av en del av bostaden. Till skillnad ifrån om hela bostaden hyrs ut.

Mängden ungdomar (13-18 år) boende i området ökade från 1.061 personer år 2000 till 1.210 personer år 2015, istället för att minska som det antogs i denna studie. Antagandet i denna studie om att ifall omsättningen av boende i ett område minskar kommer stöket/brottsligheten i området med tiden att gå ner, eftersom ungdomar står för en stor del av detta och de med tiden blir vuxna samtidigt som deras föräldrar med tiden i lägre utsträckning skaffar fler barn, kan således inte beläggas.

Glädjande nog har dock andelen boende i området som får försörjningsstöd nära nog halverats mellan år 2000 och år 2015 (från 9,4% av samtliga hushåll år 2000 till 4,9% år 2015). Andelen personer som får sin försörjning på annat sätt, alltså genom att de får: lön; A-kassa; studiestöd; sjukpenning eller pension, minst i paritet med försörjningsstödet har alltså ökat i motsvarande grad. Alla dessa former av försörjning kräver en större integrering i samhället jämfört med försörjningsstöd, vilket tyder på att de boendes utanförskap i samhället har minskat. Därtill tyder detta resultat på att den genomsnittliga socioekonomiska statusen för de boende i området i någon mån har ökat. Detta har dock inte gett den förväntade (Rekker et al. 2015, s. 2; Cottle, Lee & Heilbrun 2001, s. 380) effekten att stöket/brottsligheten i området har minskat. Fast i skenet av att andelen hushåll som inte får försörjningsstöd bara stigit från 90,6% år 2000 till 95,1% år 2015, förefaller det inte så märkligt.

Eftersom området under hela den studerade perioden har dominerats av hushåll som inte är så långt ner på den socioekonomiska statusskalan att de är beroende av försörjningsstöd från kommunen.

Ungdomarnas prestationer i skolan, med avseende på det basala måttet i form av hur stor andel av niorna som går ut med fullständiga betyg, har legat relativt stilla runt 60% av alla avgångselever från år 2000 tills 2018. Det måttet samvarierar således inte med kurvan för antalet anmälda brott som skett i området. Därmed stödjer inte resultaten från denna studie slutsatser från andra studier (Ortega-Campos et al. 2016, s. 7; Shong, Abu Bakar & Rezaul Islam 2018, s. 11; Bao et al. 2014, s. 418), om att förändringar av elevernas utanförskap i skolan har effekt på dessas brottslighet. Emedan de är i linje med vad en del andra påstår (Cottle, Lee & Heilbrun 2001, s. 380). Jag har själv arbetat som lärare på en av de studerade skolorna och jag kan konstatera att det med bred marginal är den stökigaste skola jag arbetat på. Under den korta period jag hade en lärartjänst där kunde jag inte notera någon förekomst av de skyddsfaktorer i skolan som anses eventuellt kunna minska risken för att ungdomar går med i kriminella gäng (O'Brien et al. 2013, s. 422).

Ungdomarnas deltagande i idrottsaktiviteter organiserade av de studerade idrottsföreningarna varierade mellan åren 2010-2018, vilket kanske hade en viss effekt på mängden stök motsvarande år (Yin, Katims, & Zapata 1999, s. 183; Spruit et al. 2018, s. 1538 & 1549; Cottle, Lee & Heilbrun 2001, s. 380; Ortega-Campos et al. 2016, s. 7). Fast i denna studie syns inget samband och det är i linje med resultaten från vissa andra studier (Caldwell & Smith 2006, s. 412; Mutz & Baur 2009, s. 316).

Samhällets brottspreventiva insatser, här kvantifierade i form av en grov skattning av antalet poliser i hela Botkyrka från år 2000 tills idag, kan enligt resultaten från denna studie ha haft effekt på mängden anmälda brott, eftersom bägge variablerna ökade parallellt under åren 2005-2015. Det resultatet är väl i linjen med andra studier av korrelationen mellan antalet poliser och mängden brottslighet (Lee, Eck & Corsaro 2016, s. 446). En möjlig förklaring skulle kunna vara att ju fler poliser i området desto fler brott uppmärksammas av samhället, vilket på kort sikt ger sämre siffror, men längre sikt kanske har en positiv effekt på antalet verkliga brott. Notera att utslaget över hela landet är målet att det ska vara en polisman per 1.000 invånare (Brå 2000, s. 9) och det skulle för Hallunda/Norsborg innebära cirka 12 poliser, vilket innebär att det är betydligt tätare med poliser i Hallunda/Norsborg än i landet som helhet.

En brottsförebyggande åtgärd som kommunen nyligen satsat på och som fått viss uppmärksamhet även utanför kommunens gränser är det kommunala bostadsbolaget Botkyrkabyggen satsning på att anställa arbetslösa kvinnor som bor i Norsborg som städare för husens gemensamma ytor. För stadsdelen Norsborgs del startade denna satsning i slutet av 2018 (Björklund 2018, inget sidnummer). Företaget har dock tidigare har prövat detta koncept i andra bostadsområden och den intervjuade chefen menar att det där har ökat trivseln och tryggheten i området, eftersom kvinnorna känner dem som rör sig i området.

Ifall tryggheten verkligen ökar skulle det kunna bero på att deras närvaro och status i rollen som officiella vårdare av området rimligen ökar den sociala kontrollen i grannskapet och därigenom minskar risken att brott begås (se Cohen & Felson 1979, s. 590). Förhoppningsvis kommer den satsningen att, på sikt, ha positiva effekter i Norsborg och likaså i Hallunda, om konceptet implementeras även där. Denna satsning skulle i så fall kunna vara ett koncept som är värt att efterlikna i andra särskilt utsatta områden. Därtill vore det intressant att undersöka om de påstådda positiva effekterna på trivseln och tryggheten i området kan verifieras med vetenskapliga metoder.

Även om det i denna studie inte gick att belägga att en minskad omsättning av hyresgäster minskar stöket i ett område, vore det intressant att upprepa den i det studerade området om kanske tio år. Detta eftersom ifall den minskade omsättningen av hyreskontrakt verkligen betyder att hyresgästerna bor kvar längre, har de ungdomar som idag är tonåringar då blivit vuxna. Och i vart fall om tio år borde därför antalet tonåringar vara färre, eftersom de föräldrar som fortfarande bor kvar rimligen blir mindre reproduktiva med tiden. Om omsättningen av hyresgäster inte har ökat, samt om mängden ungdomar och stöket/brottsligheten då har gått ner, skulle det kunna utgöra ett bevis för att antagandet faktiskt är sant. Alternativt vore det intressant att upprepa studien på ett bostadsområde som tidigare ansetts vara stökigt och som nu däremot inte anses vara det. Då är emellertid antagligen risken stor att det inte går att få fram tillräckligt med data för att pröva antagandet.

6. Referenser

- Arbetsmarknadsdepartementet (2012). *Urbana utvecklingsområden: Statistisk uppföljning utifrån sju indikatorer*. Stockholm: Regeringskansliet.
- Assink, M., van der Put, C. E., Hoeve, M., de Vries, S. L. A., Stams, G. J. J. M. & Oort, F. J. (2015). Risk factors for persistent delinquent behavior among juveniles: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 42, s. 47–61.
- Bao, W-N., Hass, A., Chen, X. & Pi, Y. (2014). Repeated Strains, Social Control, Social Learning, and Delinquency: Testing an Integrated Model of General Strain Theory in China. *Youth & Society*, 46(3), s. 402–424.
- Barton, M. S. & Gruner, C. P. (2016). A Theoretical Explanation of the Influence of Gentrification on Neighborhood Crime. *Deviant Behavior*, 37(1), s. 30–46.
- Beckett, K. & Herbert, S. (2008). Dealing with Disorder: Social Control in the Post-Industrial City. *Theoretical Criminology*, 12, s. 5–30.
- Björklund, A. (2018). Botkyrkabyggen satsar på lokala kvinnor i Norsborg. *Mitt i Botkyrka-Salem*, 2 oktober. <https://mitti.se/nyheter/botkyrkabyggen-qvinna-kvinnor-norsborg/>.
- Björklund, A. (2019). Intensiv jakt på svartkontrakt, *Mitt i Botkyrka-Salem*, 29 januari.
- Botkyrkabyggen (u.å.a). Andelsägande - först i Botkyrkabyggen. <https://www.botkyrkabyggen.se/artikel/andelsagarmetoden-3> [2018-12-20].
- Botkyrkabyggen (u.å.b). Våra områden – Norsborg. <https://www.botkyrkabyggen.se/omrade/norsborg-7> [2018-12-20]
- Brå (2000). *Brott och otrygghet i Örebro*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (Brå).
- Brå (2002). *Brottsnivåerna i landets kommuner: en statistisk undersökning*. (RAPPORT 2002:5). Stockholm: Brottsförebyggande rådet (Brå).
- Brå (2016a) *Skolundersökningen om brott 2015: om utsatthet och delaktighet i brott*. (Rapport 2016:21). Stockholm: Brottsförebyggande rådet (Brå).
- Brå (u.å.a). Tabell 200. <https://bra.se/statistik/kriminalstatistik/misstankta-personer.html> [2018-11-22]
- Brå (u.å.b). <http://statistik.bra.se/solwebb/action/index> (en sida vari besökarna kan skapa sina egna tabeller med statistik över anmälda brott) [2019-01-20].
- Bråmå, Å. (2011). *Går det att vända utvecklingen i utsatta bostadsområden?: Exemplet Navestad/Ringdansen i Norrköping* (Rapport 2011:5). Norrköping: Linköpings Universitet (Centrum för kommunstrategiska studier).
- Canolias, V. & Gyllenkrok, C. (2018). Polischefer: Positiv utveckling i flera särskilt utsatta områden. *Dagens Nyheter*, 30 september.
- Caldwell, L. & Smith, E. A. (2006). Leisure as a Context for Youth Development and Delinquency Prevention. *The Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 39(3), s. 398–418.

- Caputo, T. & Vallée, M. (2010). Creating Safer Communities for Children and Youth: The Role of the Police in Crime Prevention. *International Journal of Child, Youth & Family Studies*, 1(1), s. 78-96.
- Cattelino, E., Glowacz, F., Born, M., Testa, S., Bina, M. & Calandri, E. (2014). Adolescent risk behaviours and protective factors against peer influence. *Journal of Adolescence*, 37, s. 1353-1362.
- Cohen, L. E. & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American Sociological Review*, 44, s. 588-608.
- Cottle, C., Lee, R. J. & Heilbrun, K. (2001). The prediction of criminal recidivism in juveniles. *Criminal Justice and Behaviour*, 28(3), s. 367-394.
- de Vries, S. L. A., Hoeve, M., Asscher, J. J. & Stams, G. J. J. M. (2018). The Long-Term Effects of the Youth Crime Prevention Program “New Perspectives” on Delinquency and Recidivism. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 62(12), s. 3639–3661.
- Djurfeldt, G., Larsson, R. & Stjärnhagen, O. (2010). *Statistisk verktygslåda 1: samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Edvall Malm, D. (2012). *Det socio-polisiära handlingsnätet: om kopplingar mellan polis och socialtjänst kring ungdomars kriminalitet och missbruk*. Diss., Umeå universitet. Umeå: Univ.
- Ekstam, H. & Sandstedt, E. (2010). *Stadsmiljö, bostad och vardagsliv i Stockholm* (Rapport 2010:16). Stockholm: Länsstyrelsen i Stockholms län.
- Estrada, F. (2001). Juvenile Violence as a Social Problem. *British Journal of Criminology*, 41, s. 639–655.
- Estrada, F. (2004). The Transformation of the Politics of Crime in High Crime Societies. *European Journal of Criminology*, 1(4), s. 419–443.
- Fagan, J. (1987). Neighborhood Education, Mobilization, and Organization for Juvenile Crime Prevention. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 494, s. 54-70.
- Grunwald, H. E., Lockwood, B., Harris, P. W. & Mennis, J. (2010). Influences of Neighborhood Context, Individual History and Parenting Behavior on Recidivism Among Juvenile Offenders. *Journal of Youth Adolescence*, 39, s.1067–1079.
- Hedin, K., Clark, E., Lundholm, E., & Malmberg, G. (2012). Neoliberalization of Housing in Sweden: Gentrification, Filtering, and Social Polarization. *Annals of the Association of American Geographers*, 102(2), s. 443-463.
- Hjerm, M., (2014a). Kvantitativ analys. I: Hjerm, M., Lindgren, S, & Nilsson, M. *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Malmö: Gleerups, s. 87-101.
- Hjerm, M., (2014b). Multivariat analys. I: Hjerm, M., Lindgren, S, & Nilsson, M. *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Malmö: Gleerups, s. 133-147.

- Iversen, E. (2013). Hvorfor drikker de yngre mindre alkohol?: Helsefremming og forebygging i et lokalsamfunns perspektiv. *Tidsskrift for norsk psykologforening*, 50(5), s. 434–442.
- Jamison, L. (1998). Understanding Crime Data: Haunted by the Dark Figure. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 8(3), s. 241-242.
- Junger-Tas, J. (1994). *Delinquent behaviour among young people in the western world: First results of the international self-report delinquency study*. Amsterdam: Kugler publications.
- Lee, Y., Eck, J. E. & Corsaro, N. (2016). Conclusions from the history of research into the effects of police force size on crime 1968 through 2013: a historical systematic review. *Journal of Experimental Criminology*, 12, s. 431–451.
- Leung, L. (2004). Delinquency, schooling, and work: time allocation decision of youth. *Applied Economics*, 36(9), s. 987-993.
- Libak Pedersen, M. (2014). Gang joining in Denmark: prevalence and correlates of street gang membership. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 15(1), s. 55-72.
- Martins, P. C., Oliveira, V. H. & Tendais, I. (2018). Research with children and young people on sensitive topics: The case of poverty and delinquency. *Childhood*, 25(4), s. 458–472.
- Mutz, M. & Baur, J. (2009). The role of sports for violence prevention: sport club participation and violent behaviour among adolescents. *International Journal of Sport Policy*, 1(3), s. 305-321.
- Nilsson A. & Estrada, F. (2006). The Inequality of Victimization. Trends in Exposure to Crime Among Rich and Poor. *European Journal of Criminology*, 4, s. 387–412.
- Nilsson, T. (2017). Alkohol. I: Thor, S. (red.) *Skolungdomars drogvanor 2017* (Rapport nr 170). Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN).
- O'Brien, K., Daffern, M., Chu, C. M. & Thomas, S. D. M. (2013). Youth gang affiliation, violence, and criminal activities: A review of motivational, risk, and protective factors. *Aggression and Violent Behavior*, 18, s. 417–425.
- Ortega-Campos, E., García-García, J., Gil-Fenoy, M. J. & Zaldívar-Basurto, F. (2016). Identifying Risk and Protective Factors in Recidivist Juvenile Offenders: A Decision Tree Approach. *PLoS ONE*, 11(9). e0160423. doi:10.1371/journal.pone.0160423
- Pape, H. & Falck, S. (2003). Ungdomskriminalitet. Et fenomen i endring? *Tidsskrift for ungdomsforskning*, (2), s. 99–111.

- Petersson, L. (2011). *Fler brott i områden med stor genomströmning* (Välfärd 3/2011). Stockholm: Statistiska Centralbyrå (SCB).
- Rekker, R., Pardini, D., Keijsers, L., Branje, S., Loeber, R. & Meeu, W. (2015). Moving in and out of Poverty: The Within-Individual Association between Socioeconomic Status and Juvenile Delinquency. *PLoS ONE*, 10(11). e0136461. doi:10.1371/journal.pone.0136461
- Sampson, R. J. & Laub, J. H. (1994). Urban Poverty and the Family Context of Delinquency: A New Look at Structure and Process in a Classic Study. *Child Development*, 65(2), s. 523-540.
- SCB (u.å.). *Befolkningsstatistik*.
http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/BefolkningR1860/?rxid=20c43e77-8350-4f14-99bd-8aa8d6d6d669 [2018-11-24].
- Shong, T. S., Abu Bakar S. H. & Rezaul Islam, M. (2018). Poverty and delinquency: A qualitative study on selected juvenile offenders in Malaysia. *International Social Work*. s. 1-15. doi: 10.1177/0020872818756172
- Skolverket (u.å.). Data från Skolverkets hemsida om antalet avgångselever i Borgarskolan, Brunnaskolan, Hammerstaskolan och Karsby International School samt andelen av dessa som fick betyg i alla ämnen, år 2000-2018. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning>. [2018-11-29].
- Spruit, A., van der Put, C. E., van Vugt, E. & Stams, G. J. J. M. (2018). Predictors of Intervention Success in a Sports-Based Program for Adolescents at Risk of Juvenile Delinquency. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 62(6), s. 1535–1555.
- Svensson, R. & Ring, J. (2007). Trends in Self Reported Youth Crime and Victimization in Sweden, 1995–2005. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 8(2), s. 185-209.
- Vasquez, F. G. (2016). *Brottsprevention i Botkyrka Kommun: en kvalitativ studie om brottsförebyggande åtgärder och samverkan*. Magisteruppsats 30 hp. Huddinge: Södertörns högskola.
- Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Watt, B., Howells, K. & Delfabbro, P. (2004). Juvenile Recidivism: Criminal Propensity, Social Control and Social Learning Theories. *Psychiatry, Psychology and Law*, 11(1), s. 141-153.
- Yin, Z., Katims, D. S., & Zapata, J. T. (1999). Participation in Leisure Activities and Involvement in Delinquency by Mexican American Adolescents. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 21(2), s. 170-185.